

การวินิจฉัยของคณะกรรมการนโยบายการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามมาตรา ๒๐ (๙) กรณีการดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์บนโครงสร้างงานโยธาและระบบรถไฟฟ้ารวมถึงพื้นที่เกี่ยวเนื่องกับระบบรถไฟฟ้าหรือการให้บริการรถไฟฟ้า ของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๔

ข้อหารือของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย

๑. การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) ได้มีหนังสือขอหารือสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) เพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์ในโครงการรถไฟฟ้าตามพระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. ๒๕๖๒ (พ.ร.บ. การร่วมลงทุนฯ ปี ๒๕๖๒) เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับการพัฒนาเชิงพาณิชย์บนโครงสร้างงานโยธาและระบบรถไฟฟ้า รวมถึงพื้นที่เกี่ยวเนื่องกับระบบรถไฟฟ้า หรือการให้บริการรถไฟฟ้า เช่น การทำสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ การพัฒนาพื้นที่ค้าปลีก เข้าข่ายเป็นกิจการเกี่ยวเนื่องที่กำหนดตามมาตรา ๗ ของ พ.ร.บ. การร่วมลงทุนฯ ปี ๒๕๖๒ ใช่หรือไม่

๒. รฟม. ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ สคร. พิจารณาเพิ่มเติม “การดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์บนโครงสร้างงานโยธาและระบบรถไฟฟ้ารวมถึงพื้นที่เกี่ยวเนื่องกับระบบรถไฟฟ้าหรือการให้บริการรถไฟฟ้า” (การดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์ฯ) เป็นกิจการเกี่ยวเนื่องที่จำเป็นในประกาศคณะกรรมการนโยบายการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (คณะกรรมการนโยบายฯ) เรื่อง กิจการเกี่ยวเนื่องที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจการรถไฟฟ้า และการขนส่งทางราง พ.ศ. ๒๕๖๓ (ประกาศคณะกรรมการนโยบายฯ มาตรา ๗ (๒)) และขอหารือแนวทางในการดำเนินการให้บริการอาคารและลานจอดรถตามแนวสายทางโครงการรถไฟฟ้าของ รฟม.

มติคณะกรรมการนโยบายการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน

คณะกรรมการนโยบายการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน ได้มีการพิจารณาวินิจฉัยกรณีการดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์บนโครงสร้างงานโยธาและระบบรถไฟฟ้ารวมถึงพื้นที่เกี่ยวเนื่องกับระบบรถไฟฟ้าหรือการให้บริการรถไฟฟ้า ของ รฟม. โดยมีความเห็นว่า กรณีการขอให้เพิ่มเติม “การดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์บนโครงสร้างงานโยธาและระบบรถไฟฟ้ารวมถึงพื้นที่เกี่ยวเนื่องกับระบบรถไฟฟ้าหรือการให้บริการรถไฟฟ้า” เป็นกิจการเกี่ยวเนื่องที่จำเป็นตามประกาศคณะกรรมการนโยบายฯ มาตรา ๗ (๒) รฟม. ได้ให้เหตุผลและความจำเป็น ๔ ประการ ได้แก่ ๑) เรื่องรายได้สนับสนุน ๒) เรื่องการแยกขอบเขตพื้นที่ในการให้บริการรถไฟฟ้าและการดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์ฯ ซึ่งอยู่ภายในพื้นที่ที่ รฟม. ได้ให้สิทธิผู้รับสัมปทานในการให้บริการรถไฟฟ้า ๓) เรื่องมาตรฐานความปลอดภัย และ ๔) การนำทรัพย์สินที่ร่วมลงทุนในระบบรถไฟฟ้าไปใช้ประโยชน์ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๑. คณะกรรมการนโยบายฯ ได้เคยมีมติเห็นชอบแนวทางในการพิจารณาจัดทำร่างประกาศคณะกรรมการนโยบายฯ ตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. การร่วมลงทุนฯ ปี ๒๕๖๒ ว่า แม้การพัฒนาเชิงพาณิชย์จะเป็นกิจการที่เสริมรายได้ให้กับโครงการ แต่ไม่ใช่กรณีที่หากไม่มีกิจการเกี่ยวเนื่องที่จำเป็นนั้น จะไม่สามารถดำเนินกิจการตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่งได้

๒. ในการดำเนินโครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง (สายฉลองรัชธรรม) ซึ่งยังไม่มีเปิดให้มีการดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์ฯ ภายในสถานี ได้มีการกำหนดในสัญญาให้ รฟม. มีสิทธิในการหาประโยชน์และจัดเก็บรายได้จากการดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์ฯ ทั้งหมด ซึ่งการแยกขอบเขตพื้นที่ในการให้บริการรถไฟฟ้าและการดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์ฯ ตามข้อชี้แจงของ รฟม. เป็นกรณีของการบริหารจัดการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา และไม่ได้ส่งผลให้การพัฒนาเชิงพาณิชย์ดังกล่าว เข้าข่ายเป็นกิจการเกี่ยวเนื่องที่จำเป็น

๓. ในส่วนของเหตุผลและความจำเป็นเรื่องมาตรฐานความปลอดภัยของการพัฒนาเชิงพาณิชย์เป็นเรื่องที่หาก รฟม. จะดำเนินการดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์ฯ จะต้องมีการบริหารจัดการและการดูแลซ่อมบำรุงรักษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสอดคล้องตามระเบียบข้อบังคับและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่เหตุผลสนับสนุนว่า กิจการดังกล่าวเป็นกิจการที่ต้องมีเพื่อความปลอดภัยของผู้โดยสารรถไฟและรถไฟฟ้า อันแตกต่างจากที่พักริมทางซึ่งได้รับการประกาศเป็นกิจการเกี่ยวเนื่องที่จำเป็นของถนน ทางหลวง และทางพิเศษ

๔. การดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์ฯ ตามข้อเท็จจริงที่ รฟม. แจ้ง มิได้เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับการบริการของกิจการรถไฟฟ้าโดยตรง แต่เป็นการนำทรัพย์สินที่ร่วมลงทุนในระบบรถไฟฟ้าไปใช้ประโยชน์เท่านั้น

ดังนั้น จึงเห็นควรแจ้ง รฟม. ว่า กรณีการขอให้เพิ่มเติม “การดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์บนโครงสร้างงานโยธาและระบบรถไฟฟ้ารวมถึงพื้นที่เกี่ยวเนื่องกับระบบรถไฟฟ้าหรือการให้บริการรถไฟฟ้า” เป็นกิจการเกี่ยวเนื่องที่จำเป็นตามประกาศคณะกรรมการนโยบายฯ มาตรา ๗ (๒) เห็นควรให้ รฟม. พิจารณาตามประกาศคณะกรรมการนโยบายฯ มาตรา ๗ (๒) ซึ่งไม่ได้กำหนดให้กิจการ “การดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์บนโครงสร้างงานโยธาและระบบรถไฟฟ้ารวมถึงพื้นที่เกี่ยวเนื่องกับระบบรถไฟฟ้าหรือการให้บริการรถไฟฟ้า” ตามข้อหารือของ รฟม. เป็นกิจการเกี่ยวเนื่องที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจการรถไฟฟ้า และการขนส่งทางราง อย่างไรก็ตาม หาก รฟม. ประสงค์จะทำโครงการที่มีองค์ประกอบทั้งในส่วนของดำเนินงานพัฒนาเชิงพาณิชย์ฯ และกิจการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะตามมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ. การร่วมลงทุนฯ ปี ๒๕๖๒ รฟม. จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. การร่วมลงทุนฯ ปี ๒๕๖๒ ต่อไป